

Nota informativă

la proiectul hotărârii de Guvern cu privire la modificarea hotărârii Guvernului nr. 690/2018 pentru aprobarea Regulamentului privind desfășurarea licitațiilor pentru oferirea statutului de producător eligibil

1. Denumirea autorului și, după caz, a participanților la elaborarea proiectului

Ministerul Energiei

2. Condițiile ce au impus elaborarea proiectului de act normativ și finalitățile urmărite

În decembrie 2022 Consiliul Ministerial al Comunității Energetice a adoptat un amendament la Regulamentul (UE) nr. 2018/1999 privind Guvernanța Uniunii Energetice prin care au fost introduse țintele pentru anul 2030 pentru fiecare parte contractantă, inclusiv pentru Republica Moldova. Astfel, ponderea energiei din surse regenerabile în consumul final de energie trebuie să fie de minim 27% în anul 2030. Creșterea consumului total de energie primară va fi de cel mult 3000 de ktep în anul 2030, iar a consumului total final de energie de cel mult 2800 de ktep în anul 2030. Totodată, este preconizată o reducere a emisiilor nete de gaze cu efect de seră (GES) cu 68,6% în anul 2030 față de nivelul anului de referință 1990, la nivelul de 9,10 Mt de CO₂ echivalent.

În acest scop, Guvernul a promovat modificarea Legii nr. 10/2016 privind promovarea utilizării energiei din surse regenerabile, unul dintre obiectivele amendamentelor a fost de a îmbunătăți mediul investițional pentru sursele regenerabile prin îmbunătățirea și simplificarea procedurii de licitație pentru obținerea statutului de „producător eligibil mare” pentru a beneficia de schema de sprijin „preț fix”. Modificările propuse la modalitatea de organizare și desfășurare a licitațiilor în domeniul energiei au ca scop stimularea investițiilor în surse regenerabile, în vederea atingerii obiectivelor naționale către anul 2030.

Astfel, au fost identificate următoarele probleme principale care necesită a fi corectate în Regulamentul privind desfășurarea licitațiilor pentru oferirea statutului de producător eligibil, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 690/2018, care stabilește procesul de organizare și desfășurare a licitațiilor, componența și atribuțiile comisiei de licitație, inclusiv în partea ce ține de implementarea proiectelor, cât și cerințele pe care procedura de licitație trebuie să le reflecte în mod obligatoriu, pentru alinierea acestuia la prevederile Legii nr. 10/2016, după cum urmează:

1. Componența comisiei de licitații nu reflectă lista actuală a Ministerelor, a altor instituții și nu cuprinde reprezentatul Agenției Naționale pentru Reglementare în Energetică, introdus prin modificările la Legea nr. 10/2016;
2. Anunțarea anuală a calendarului de desfășurare a licitațiilor de către Guvern ar însemna aprobarea anuală a Hotărârilor de Guvern în acest sens fapt care duce la tergiversarea procesului de organizare și desfășurare a licitațiilor;
3. Calendarul licitațiilor nu este aliniat cu planul multianual de licitații astfel cum este prevăzut în Legea nr. 10/2016;
4. Birocratizare excesivă privind setul de documente necesare pentru participarea în cadrul licitațiilor privind oferirea statutului de producător eligibil care împiedică și la asigurarea unei concurențe mai mari. Or majoritatea actelor solicitate în prezentul regulament nu sunt necesare pentru participarea la licitație, ci sunt necesare pentru etapa ulterioară oferirii statutului de producător eligibil mare și anume dezvoltarea și construcția centralelor pentru producerea energiei electrice din SRE.
5. Limitarea investitorilor străini de a participa la licitațiile privind oferirea statutului de producător eligibil mare.

Având în vedere cele menționate mai sus, proiectul Regulamentului are drept scop îmbunătățirea întregii proceduri de desfășurare a licitațiilor pentru oferirea statutului de producător eligibil mare, prin simplificarea condițiilor de participare, inclusiv prin introducerea conceptului „foi de parcurs” care va permite investitorilor să obțină statut de producător eligibil mare și să construiască centrala de producere a energiei electrice din surse regenerabile de energie în termen de 36 de luni.

În vederea stimulării concurenței, la etapa participării la licitație s-a exclus bariera legală, privind condiția obligatorie de a fi înregistrat în Republica Moldova, oferind șanse egale în obținerea statutului de producător eligibil mare, tuturor investitorilor doritori de a dezvolta/construi o centrală pentru producerea energiei electrice din SRE, cu păstrarea unor criterii de admisibilitate care vin să asigure evaluarea investitorilor din punct de vedere a integrității.

De asemenea se urmărește, reducerea riscului în cadrul proceselor de licitație și asigurarea unui control sporit al Guvernului asupra viitorului mix energetic (în conformitate cu nevoile și obiectivele viitoare specifice fiecărei tehnologii) prin alinierea calendarului anual de licitații cu planul de licitații multianuale al Guvernului.

Atingerea finalităților propuse va permite: îmbunătățirea și simplificarea procedurii de licitație pentru obținerea statutului de producător eligibil mare, organizată în conformitate cu dispozițiile legislației naționale; asigurarea unei concurențe efective în cadrul procesului de licitație pentru obținerea statutului de producător eligibil prin atragerea mai multor participanți la licitație și prin stabilirea unor condiții transparente și avantajoase pentru potențialii investitori în sectorul energiei regenerabile și obținerea, în urma procedurii de licitație, a unor prețuri fixe, care să fie reciproc avantajoase atât pentru producătorii desemnați câștigători în cadrul procedurii de licitație, cât și pentru consumatorii finali, care vor suporta, în cele din urmă, costurile de punere în aplicare a schemei de sprijin.

3. Descrierea gradului de compatibilitate pentru proiectele care au ca scop armonizarea legislației naționale cu legislația Uniunii Europene

Proiectul hotărârii de Guvern cu privire la modificarea hotărârii Guvernului nr. 690/2018 pentru aprobarea Regulamentului privind desfășurarea licitațiilor pentru oferirea statutului de producător eligibil mare nu are ca scop armonizarea legislației naționale cu legislația Uniunii Europene.

4. Principalele prevederi ale proiectului și evidențierea elementelor noi

În vederea atingerii scopurilor propuse, proiectul hotărârii de Guvern cu privire la modificarea Hotărârii Guvernului nr. 690/2018 pentru aprobarea Regulamentului privind desfășurarea licitațiilor pentru oferirea statutului de producător eligibil vine cu următoarele modificări:

- modificarea compoziției comisiei de licitații în conformitate cu noile prevederi ale Legii nr. 10/2016 privind promovarea utilizării energiei din surse regenerabile care stabilesc că în componența Comisiei de licitații participă reprezentantul Agenției Naționale pentru Reglementare în Energetică;
- atragerea experților;
- oferirea posibilităților persoanelor fizice și străine, inclusiv consorțiului, de a participa la licitație, fără a fi obligatorie înregistrarea, la această etapă, în Registrul de stat al persoanelor juridice din Republica Moldova;
- introducerea licitațiilor în mai multe faze, cu sau fără etapă de negociere;

- introducerea unei informații mai detaliate cu privire la informațiile și documentele pe care trebuie să le includă documentația de licitații;
- introducerea unei foi de parcurs, prin care investitorul se angajează să întreprindă măsurile și etapele corespunzătoare pentru obținerea actelor necesare dezvoltării, construcției și exploatarei centralei electrice;
- creșterea plafonului valorii garanției pentru ofertă și a garanției de bună execuție a contractului;
- introducerea unor clarificări privind ofertele marginale și regulile de departajare;
- introducerea unor clarificări privind intrarea în vigoare a contractului pentru achiziționarea energiei electrice produse din surse regenerabile cu furnizorul central de energie electrică, precum și situația când acest contract devine nul;
- introducerea unor clarificări privind returnarea garanției de bună execuție a contractului;
- alinierea calendarului anual al licitațiilor cu calendarul indicativ cu privire la organizarea procedurilor de licitație pentru următorii 3–5 ani, astfel cum este stabilit în Legea nr. 10/2016 privind promovarea utilizării energiei din surse regenerabile;
- permiterea depunerii electronice a documentelor de licitație; etc.

Modificările propuse în proiectul Regulamentului vor permite crearea mecanismelor de sprijin parțial care să permită Guvernului să promoveze adoptarea SER fără a dedica fonduri pentru a acoperi costul total al dezvoltării. De asemenea, se va urmări reducerea riscului procesului de licitație, ceea ce va duce la o participare sporită a potențialilor ofertanți la procedurile de licitație și la reducerea costurilor de finanțare. Totodată, va avea loc alinierea calendarului anual de licitații cu planul multianual de licitații al Guvernului, oferind astfel Guvernului un control mai mare asupra viitorului său mix energetic.

5. Fundamentarea economica-financiară

Implementarea proiectului regulamentului respectiv va putea genera costuri suplimentare la bugetul de stat, pe viitor, în cazul în care experții externi care oferă asistență Comisiei de licitații vor fi contractați de către Ministerul Energiei, printr-o procedură competitivă, iar salarizarea acestora urmează a fi planificată și asigurată din bugetul de stat, conform procedurilor de planificare și bugetare.

Conform unor estimări preliminare, pentru contractarea experților pentru alte runde de licitații planificate în calendarul indicativ cu privire la organizarea procedurilor de licitație pentru anii post 2025, în cazul în care alte surse de finanțare non bugetare nu vor fi identificate, va fi necesar de până la 1.8 milioane MDL pentru contractarea unei liste extensive de experți în domeniu, responsabili de elaborarea documentației de licitație, suport la examinarea ofertelor, etc.

Merită a fi menționat că pentru organizarea primei runde de licitații planificate pentru anul 2024, Comisia de licitații va beneficia de suportul tehnic al proiectului de asistență tehnică contractat de Banca Europeană pentru Reconstrucției și Dezvoltare prin urmare nu este necesar atragerea surselor bugetare.

6. Modul de încorporare a actului în cadrul normativ în vigoare

Proiectul Regulamentului este în concordanță cu legislația națională. De asemenea, aceasta nu contravine altor reglementări normative primare.

7. Avizarea și consultarea publică a proiectului

Proiectul a fost supus procedurii de examinare și avizare în conformitate cu prevederile Legii nr.100/2017 privind actele normative și a HG 610/2018 pentru aprobarea Regulamentului Guvernului. Astfel a fost transmis spre examinare și avizare, inclusiv repetată următoarelor părți

interesate: Ministerul Finanțelor , Ministerul Justiției, Ministerul Afacerilor Externe și Integrării Europene, Ministerul Muncii și Protecției Sociale, Ministerul Mediului, Ministerul Educației și Cercetării, Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării, Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare , Ministerul Infrastructurii Și Dezvoltării Regionale, Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică, Agenția Proprietății Publice; Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică; Agenția Geodezie, Cartografie și Cadastru, Consiliul Concurenței; Centrul Național Anticorupție; Banca Națională a Moldovei, Unitatea Consolidată pentru Implementarea și Monitorizarea Proiectelor în domeniul Energeticii (UCIPE), Agenți de Mediu, Biroul Național de Statistică, Agenția de intervenție și plăți pentru agricultură, Inspectoratul Național pentru supraveghere tehnică, ODA, UTM, Asociația Patronală a Producătorilor de Energie din Surse Regenerabile „ECOENERGETICA”, Asociația Businessului European, Asociația Obștească „Asociația Producătorilor de Energie Electrică Eoliană și Fotovoltaică din Republica Moldova”, „HPI Wind” SRL, „QAIR MOLENERGY” SRL, Agenția de investiții, ÎS Moldelectrica, precum și alte părți interesate.

Totodată, la data de 12 ianuarie, au fost desfășurate consultările publice pe marginea proiectului, cu toate părțile interesate.

În rezultatul rundelor de avizare și consultare publică, proiectul de modificare a Hotărârii Guvernului nr. 690/2018 pentru aprobarea Regulamentului privind desfășurarea licitațiilor pentru oferirea statutului de producător eligibil (număr unic 1070/MEn/2023), a fost actualizat în mod semnificativ, cu aspecte și concepte noi.

Ca urmare, prin scrisoarea nr. 06-625 din 04.03.2024, Ministerul Energiei a transmis materialele aferente proiectului, pentru o examinare și avizare suplimentară, părților de mai sus.

În scopul respectării prevederilor Legii nr.239/2008 privind transparența în procesul decizional, proiectul a fost publicat și poate fi accesat pe pagina web oficială a Ministerului Energiei (compartimentul „Transparența”, directoriul Transparență decizională”) și pe portalul guvernamental particip.gov.md.

8. Constatările expertizei anticorupție

Proiectul a fost supus expertizei anticorupție, conform art. 35 din Legea nr.100/2017 cu privire la actele normative, iar conform concluziei Raportului de expertiză anticorupție nr. Nr. EHG24/9439 din 08.02.2024, proiectul hotărârii de Guvern pentru modificarea Hotărârii Guvernului nr.690/2018 pentru aprobarea Regulamentului privind desfășurarea licitațiilor în vederea oferirii statutului de producător eligibil are drept scop „îmbunătățirea întregii proceduri de desfășurare a licitațiilor pentru oferirea statutului de producător eligibil, inclusiv prin reducerea riscului în cadrul proceselor de licitație și asigurarea unui control sporit al Guvernului asupra viitorului mix energetic (în conformitate cu nevoile și obiectivele viitoare specifice fiecărei tehnologii) prin alinierea calendarului anual de licitații cu planul de licitații multianuale al Guvernului”.

La fel, autorul menționează în notă că: „Atingerea finalităților propuse va permite: îmbunătățirea și simplificarea procedurii de licitație pentru obținerea statutului de producător eligibil, organizată în conformitate cu dispozițiile legislației naționale; asigurarea unei concurențe efective în cadrul procesului de licitație pentru obținerea statutului de producător eligibil prin atragerea mai multor participanți la licitație și prin stabilirea unor condiții transparente și avantajoase pentru potențialii investitori în sectorul energiei regenerabile și obținerea, în urma procedurii de licitație, a unor prețuri fixe, care să fie reciproc avantajoase atât pentru producătorii desemnați câștigători în cadrul procedurii de licitație, cât și pentru consumatorii finali, care vor suporta, în cele din urmă, costurile de punere în aplicare a schemei de sprijin”.

<p>În final, menționăm că, în redacția propusă, proiectul nu conține factori de risc care să genereze apariția riscurilor de corupție.</p>
<p>9. Constatările expertizei de compatibilitate</p>
<p>Proiectul Regulamentului, nu conține norme privind armonizarea legislației naționale cu legislația Uniunii Europene, fapt comunicat și de către Centrul Național de Armonizare a Legislației, prin demersul nr. 31/02-69-13209 din 18.12.2023</p>
<p>10. Constatările expertizei juridice</p>
<p>Proiectul a fost supus expertizei juridice, conform art.37 din Legea nr.100/2017 cu privire la actele normative, iar prin scrisoarea nr. 04/2-11388 din 22.12.2023, Ministerul Justiției a prezentat opinia și propunerile de îmbunătățire, conform rigorilor de tehnică legislativă.</p>
<p>11. Constatările altor expertize</p>
<p>Proiectul conține unele prevederi care pot fi tratate ca având impact asupra activității de întreprinzător, în contextul Legii nr. 235/2006 cu privire la principiile de bază de reglementare a activității de întreprinzător.</p> <p>În acest sens, a fost elaborată Analiza impactului de reglementare (AIR), în conformitate cu cerințele Metodologiei de analiză a impactului în procesul de fundamentare a proiectelor de acte normative, aprobată prin Hotărârea Guvernului nr.23/2019. Evocăm că, AIR a fost examinată și susținută în cadrul ședinței Grupului de lucru al Comisiei de stat pentru reglementarea activității de întreprinzător din 28 noiembrie 2023.</p> <p>La data de 6 februarie 2024, în ședința Grupului de lucru al Comisiei de stat pentru reglementarea activității de întreprinzător a fost examinat proiectul actului normativ propus spre modificare. În concluzie proiectul dat a fost susținut condiționat.</p>

Ministru

Victor PARLICOV